

روش پژوهش و ایده‌یابی در طرح تحقیق

(نگارش طرح تحقیق ، مقاله‌ی علمی

با محور جشنواره نوجوان خوارزمی)

www.ketab.ir

مؤلف

مرتضی ولی زاد

۱۴۰۰

سرشناسه	: ولیزاد، مرتضی، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور	: روش پژوهش و ایده‌یابی در طرح تحقیق (نگارش طرح تحقیق، مقاله‌ی علمی با محور جشنواره نوجوان خوارزمی) / مولف مرتضی ولی‌زاد.
مشخصات نشر	: نکا: جامخانه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۷۱ ص.
شابک	: 978-622-6627-70-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۷۰ - ۷۱.
عنوان دیگر	: نگارش طرح تحقیق، مقاله‌ی علمی با محور جشنواره نوجوان خوارزمی.
موضوع	: تحقیق -- روش‌شناسی
موضوع	: Research -- Methodology
موضوع	: طرح‌نویسی در تحقیق
موضوع	: Proposal writing in research
شناسه افزوده	: جشنواره نوجوان خوارزمی
رده بندی کنگره	: ۵۳۰/۰۴۹
رده بندی دیویی	: ۴۲/۰۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۳۶۱۶۲

نام کتاب: روش پژوهش و ایده‌یابی در طرح تحقیق (نگارش طرح تحقیق،

مقاله‌ی علمی با محور جشنواره نوجوان خوارزمی)

مولف: مرتضی ولی‌زاد

ناشر: جامخانه

صفحه آرای و طرح جلد: آسیه بنائیان

نوبت چاپ و سال چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه چاپ و صحافی: زرانت

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان شابک: ۷۰-۷۰-۶۶۲۷-۶۲۲-۹۷۸

فهرست

۷	مقدمه
۹	پژوهش در تاریخ
۹	اصول اساسی روش های تاریخی
۱۲	انواع روش تحقیق: توصیفی، تجربی، تاریخی
۱۷	روش جمع آوری اطلاعات پایان نامه
۲۷	مراحل نوشتن طرح تحقیق
۴۷	نحوه ی ارائه ی مقالات در کنفرانس های علمی
۵۰	بخش های اصلی مقاله ی علمی
۵۹	آیین نگارش پژوهش
۶۴	شیوه ارجاعات
۷۰	منابع و مآخذ

مقدمه

امروزه یکی از محورها و شاخص‌های اساسی توسعه و تعالی در هر جامعه، دست آوردهای علمی-پژوهشی و میزان دانایی آن‌هاست. افزایش دانایی و تأکید بر دانایی-محوری زمانی تحقق می‌یابد که میزان تولید دانش و فناوری افزایش یافته و متعاقب آن مصرف اطلاعات و دانش تولید شده گسترش یابد. دسترسی سریع و آسان به منابع علمی موثق زمینه‌های مطلوب افزایش دانایی را فراهم می‌سازد.

فعالیت پژوهش، کوششی است ارزشمند و نظام یافته برای دستیابی به بهترین راه-کارهای ممکن برای حل مشکلات موجود در عرصه‌های زندگی و کلیدی است در جهت گشودن افق‌های روشن برای آیندگان. فعالیت‌های پژوهشی منبع اصلی تولید اطلاعات و دانش در یک جامعه محسوب می‌شوند. اگر مجموعه دانش‌های مورد استفاده در جامعه، برپایه‌ی نتایج پژوهش‌های قبلی باشند، در واقع مصرف اطلاعات صورت گرفته است و اگر مبتنی بر مشاهدات و تحلیل‌های جاری باشد، تلاش‌های صورت گرفته به تولید اطلاعات منجر شده است.

دانشگاه‌ها پتانسیل ارزشمندی برای انجام تحقیقات بنیادین و کاربردی در اختیار دارند و مرجع اصلی تولید دانش در هر کشوری محسوب می‌شوند. در اغلب رشته‌های دانشگاهی، ارائه‌ی یک پروژه‌ی تحقیقاتی و دفاع از نتایج آن یکی از شروط فارغ-

التحصیلی دانشجویان محسوب می‌شود. برای انجام پروژه‌های تحقیقاتی، طی نمودن پروسه‌ی نسبتاً ثابتی ضرورت دارد که طی آن پژوهشگر به تحلیل و تبیین پروژه‌ی خود می‌پردازد. این پروسه با نوشتن فن گزارش نویسی و طرح تحقیق^۱ آغاز شده و تا دفاع نهایی ادامه می‌یابد. کیفیت طرح تحقیق به میزان دانش محقق و اطلاعات او در زمینه‌ی شیوه‌ی نگارش طرح تحقیق بستگی دارد؛ اگرچه در اغلب دانشگاه‌ها دوره‌های آموزش روش تحقیق برگزار می‌شود ولی بیشتر این کلاس‌ها صرفاً به آموزش مباحث تئوری اکتفا می‌شود و کمتر دوره‌ی آموزشی وجود دارد که در آن روش تحقیق به‌صورت کارگاهی و عملی آموزش داده‌شود.

دوره‌های نگارش طرح تحقیق نیز از این قاعده مستثنی نیستند بلکه بیشتر دبیران و دانش‌آموزان و دانشجویان هنگام نوشتن طرح تحقیق با مشکلاتی مواجه هستند که برای دستیابی به پاسخ آن‌ها باید به کتاب‌ها و مراجع مختلفی مراجعه کنند؛ در برخی موارد نیز یافتن کتاب مناسبی که اطلاعات جامعی در زمینه‌ی نگارش طرح تحقیق تدوین شده باشد کار دشواری است، این مسأله انگیزه‌ای برای تدوین کتاب حاضر فراهم ساخت.

اگر چه کتاب‌ها و جزوه‌هایی در این زمینه نوشته شده است که هر کدام در نوع خود دارای ارزش ویژه‌ای می‌باشند. آنچه کتاب حاضر را از کتاب‌های موجود، متمایز ساخته است؛ آموزش ساده، گام‌به‌گام و کاربردی شیوه‌ی نگارش طرح تحقیق و آموزش نکاتی است که دانشجو یا محقق را در نگارش درست یک طرح تحقیق یاری می‌رساند.

این کتاب مشتمل بر بخشهایی. در زمینه، مراحل نگارش طرح تحقیق، انواع نمونه-گیری، شیوه‌های متنوع مآخذ نویسی توضیح داده شده است.

¹ proposal

پژوهش در تاریخ

واژه Research در لغت به معنی پژوهش، تحقیق، تتبع، جستجو، تجسس، کاوش، پژوهیدن و پژوهش کردن و Historic به معنای تاریخی، مشهور، معروف و مبنی بر تاریخ است.

تحقیق تاریخی، از آن دست تحقیقاتی است که بر موضوعی معین که در گذشته و در یک مقطع زمانی مشخص اتفاق افتاده، صورت می‌گیرد. از آنجا که در فاصله دو زمان مشخص در گذشته، رویدادهایی به وقوع پیوسته و ابزاری تکمیل گشته است، بنابراین تلاش محقق در روش تاریخی بر آن است که حقایق گذشته را از طریق جمع‌آوری اطلاعات، ارزشیابی و بررسی صحت و سقم این اطلاعات، ترکیب دلایل مستدل و تجزیه و تحلیل آنها، به صورتی منظم و عینی ارائه کند و نتایج پژوهشی قابل دفاع را در ارتباط با فرض یا فرض‌های ویژه تحقیق نتیجه بگیرد (نادری و سیف‌نراقی، ۱۳۸۵ ص ۶۶)

البته پدیده‌های تاریخی با اینکه به گذشته تعلق دارند، حیات مجدد نمی‌یابند، گرد روزگار یافته‌اند و در ابهام جای دارند، لیکن با محقق با شوق و تیزهوش گفتگو می‌کنند، او را به شوق و حرکت وامی‌دارند.

اصول اساسی در استفاده از روش‌های تاریخی چند اصل اساسی مورد توجه است:
(ساروخانی، ۱۳۸۰ ص ۲۲۷-۲۳۰)

۱- اصل نسیان یا خود فراموشی و بی‌طرفی؛ این اصل، در برابر خودمیان‌بینی قرار دارد. که به چند صورت محقق می‌شود:

الف) فرازمانی؛ محقق باید ارزش‌های زمانه خود را بر زمان تحقیق تحمیل نکند.